

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

Українська федерація «Спорт заради розвитку»
Громадська організація «Об'єднання педагогів і науковців України»
Національна федерація бойового хортингу України
Universitatea de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova
Pondicherry University, India
Samarkand State University,
Retraining and Advanced training institute on Physical Education and
Sport Specialists, Samarkand branch, Samarkand city, Uzbekistan
Національний університет «Запорізька політехніка»
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

**VI Міжнародна науково-практична конференція
«Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної
підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і
спорту в умовах ступеневої освіти»
(Modern Trends and Prospects for the Development of
Quality Training of Future Specialists in Physical
Education and Sports in the Conditions of Graduate
Education)**

18-19 квітня 2024 р.

ПОЛТАВА – ЛУБНИ

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
(протокол № 10 від 26 квітня 2024 р.)*

Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти: зб. наук. праць за матер. УІ міжнародної наук.-практ. конф. (Полтава – Лубни, 18-19 квітня 2024 р.) / за ред. О. В. Отравенко. Полтава: вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. 257 с.

Збірник підготовлено за доповідями учасників УІ міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти» (Полтава – Лубни, 18-19 квітня 2024 р.), в якій взяли участь відомі науковці, викладачі, тренери, вчителі, директори та завучі, здобувачі різних закладів освіти та наукових установ України і закордонних держав (India, Kazakhstan, Moldova).

Рекомендовано для широкого кола наукової громадськості, працівників освіти та культури, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів несуть автори.

Грибан Григорій Петрович, Єрмоєнко Едуард Анатолійович, Отравенко Олена Вікторівна, Діхтяренко Зоя Михайлівна ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА БОЙОВОГО ХОРТИНГУ ЯК НАУКОВА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА: ЗАПИТАННЯ, РІВЕНЬ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ, СТУДЕНТІВ І КУРСАНТІВ.....	217
Довгань Надія Юріївна ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ В АСПЕКТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	222
Малиновський Максим Станіславович, Діхтяренко Зоя Михайлівна ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В УЧНІВ 5-Х КЛАСІВ – СПОРТСМЕНІВ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР	226
Отравенко Олена Вікторівна, Радьков Вадим Євгенович ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ ЛЦЕЮ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ХОРТИНГУ.....	231
Петрова Оксана Олександрівна, Діхтяренко Зоя Михайлівна ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ З УЧНЯМИ 5-6-Х КЛАСІВ – СПОРТСМЕНАМИ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ.....	234
Пустолякова Лариса Миколаївна ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ (БОЙОВОГО ХОРТИНГУ) НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	239
Сергієнко Михайло Вікторович, Діхтяренко Зоя Михайлівна ВИХОВАННЯ ІНТЕРЕСУ В УЧНІВ 9-ГО КЛАСУ ДО ХОРТИНГУ – НАЦІОНАЛЬНОГО ВИДУ СПОРТУ УКРАЇНИ.....	245
Шило Олексій Миколайович, Єлін Сергій Миколайович РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО НАПРЯМУ «СТРІЛЕЦЬКИЙ ХОРТИНГ».....	251

developed personality formation. Volodymyr Prystynskyi, Tadeusz Pokusa (editors). Monograph. Publishing House WSZiA, Opole. 2021. 384. ISBN 978–83–66567–34–4. Part 6. Horting as the tool of comprehensive education of pupils, students, and cadets (pp. 272–357).

12. Fedorchenko, T., Boltivets, S., Dovgan, N., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Kukushkin, K., Otravenko, O., Zavistovskyi, O., Khatko, A., Kolomoiets, H., Berezhna, T., Veselova, V., Steshyts, A., Khimich, V., Demchenko, N., Yeromenko, V., Grechana, L., Petrova, O., Kozlova, K., Ilnytskyi, I., Rebryna, A., Tsviha, A., Dehtyaryov, A. (2022). Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World. Monograph. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022; pp. 623. ISBN 978-83-66567-48-1. Part 5. «Combat Horting as a means of physical education of a harmoniously developed, successful, a vitally active personality – pupils, students and cadets: results of research work» (pp. 498-597).

Отравенко Олена Вікторівна

*кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка
кафедри теорії та методики фізичного виховання,
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Полтава, Україна*

Радьков Вадим Євгенович

*здобувач вищої освіти I курсу другого (магістерського) рівня
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура),
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Полтава, Україна*

**ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ
УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ХОРТИНГУ**

Проблема формування національно-патріотичних якостей молодого покоління в закладах освіти набуває особливої уваги під час воєнного стану. Тому необхідно звернути більшу увагу на формування цих якостей саме учнів фахових коледжів. Хортинг це ефективний засіб фізичної підготовки, самовдосконалення, морального, духовного та культурного виховання, формування національної свідомості та патріотичних почуттів учнівської молоді в рамках українських традицій.

Теоретичні засади патріотизму та виховання підростаючого покоління на гуманістичних цінностях олімпійського руху та спортивно-патріотичного виховання знайшли висвітлення в працях І. Бега, К. Чорної, В. Єрмолової, Е. Єрмоєнко, З. Діхтяренко, О. Отравенко, Д. Пелипаса та ін. [1-3; 5-7]. У своїх працях значне місце вчені приділяють українській національній ідеї, духовності, патріотизму, гуманістичним цінностям.

Метою і результатом національно-патріотичного виховання є формування та розвиток патріотизму молодого покоління. Патріотичний напрям фізичного виховання здійснюється разом з іншими напрямками освітньої та позаурочної роботи. Виховання молоді має патріотичну складову та розвиває моральні й духовні цінності.

У наукових дослідженнях визначено, що тісно пов'язані у структурі особистості три групи патріотичних якостей [5; 6].

- 1) якості, що характеризують ціннісне ставлення особистості до своєї сім'ї, родини;
- 2) якості, що визначають моральне ставлення до людей, толерантне ставлення до інших культур та націй;
- 3) якості, що характеризують ставлення до своєї країни, рідного краю.

Базовими національно-патріотичними якостями визначено:

- любов і повага до батьків, своєї родини, відчуття гордості за свій рід;
- ціннісне ставлення до Батьківщини, рідного краю;
- толерантне ставлення до людей інших національностей, поважне ставлення до їхньої культури та традицій;
- усвідомлення себе частиною українського народу.

Наказом № 3000 від 21 серпня 2009 року Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту хортинг офіційно визнаний в Україні як вид спорту. Статус виду спорту відкриває нам нові можливості розвитку і популяризації хортинга не тільки в Україні, але і в інших країнах світу, де цей вид спорту вже придбав прихильників. Хортинг – новий вид спорту, зароджений в Україні. Це комплексна система фізичної підготовки для дітей та юнацтва, яка дуже швидко стала популярною, і була підтримана спортивними організаціями та переросла в досить сильний фізкультурно-оздоровчий рух в багатьох містах і областях України. За підтримки більшості клубів, які виявили бажання займатися і пропагувати хортинг, були розроблені правила змагань, а з часом була створена і зареєстрована Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська Федерація Хортингу», яку очолив Едуард Анатолійович Єрмоменко – відома в міжнародному світі єдинокористувач людина, майстер спорту міжнародного класу, Заслужений тренер України, учасник бойових дій в Афганістані, засновник школи хортингу [3].

Хортинг виник від назви острова Хортиця, де була розташована Запорізька Січ, що зіграла важливу роль в історії українського народу. Його концепція як системи самовдосконалення особистості базується на фізичному, морально-естетичному та духовному розвитку і тісно пов'язана з відродженням стародавніх народних традицій. В минулому на Запорізькій Січі козаки змагалися в майстерності у володінні зброєю, кулачному бою та боротьбі, що допомагало їм вдосконалювати навички. Завдяки військовому тренуванню козаки стали потужною силою, з якою рахувалися багато держав. Принципи національної гордості, військової підготовки, характеру та майстерності наших предків лягли

в основу хортингу як виду спорту [3].

Під час навчання технічних прийомів хортингу важливо включати у заняття як загальну, так і спеціальну фізичну підготовку. Загальна фізична підготовка включає в себе вправи, спрямовані на розвиток загальної фізичної форми та координації. Це можуть бути прискорення з різних стартових положень, біг зі зміною швидкості та напрямку за сигналом, а також вправи, спрямовані на розвиток силових та швидкісних якостей. Спеціальна фізична підготовка передбачає вправи, які прямо пов'язані з технікою хортингу. Це можуть бути багаторазові повторення базових технічних рухів хортингу в стійці та під час переміщень, виконання навчальних форм хортингу, таких як формальні комплекси. Також важливим є виконання вправ для підвищення швидкості, сили та координації, таких як вистрибування із присіду вгору або підйоми з присіду у стійку з махами прямими ногами [3; 7; 8; 9].

Отже, навчання повинно дотримуватися певної методики, що передбачає послідовне вивчення підготовчих та оздоровчих прийомів базової техніки хортингу, використовуючи підвідні вправи для підвищення ефективності навчання. У зв'язку з останніми політичними подіями, що відбуваються в Україні в умовах військового стану та нестабільності суспільного розвитку нашої держави взаємодія фізичного та патріотичного виховання потребує значного вдосконалення, щоб відповідати новим реаліям.

Ключові слова: національно-патріотичні якості, українські традиції, учні ліцею, засоби, хортинг, фізичне виховання.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / І. Д. Бех, К. І. Чорна. Київ, 2014. 29 с.
2. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта в школі. К.:2009. 85 с.
3. Єрмоменко Е. Хортинг – національний вид спорту України: методичний посібник. Київ: Паливода А.В., 2014. 1064 с.
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641 / [Електронний ресурс] URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4068148>.
5. Отравенко О. Національно-патріотична спрямованість професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2016. № 6(303). Ч. 1. С. 272–281.
6. Отравенко О. В, Пелипась Д. С. Спортивно-патріотичне виховання молоді у контексті національних та європейських цінностей. «SCIENTIFIC PRACTICE: MODERN AND CLASSICAL RESEARCH METHODS» MAY 26, 2023. BOSTON, USA. С.297-301. DOI 10.36074/logos-26.05.2023.088. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/851>

7. Отравенко О. В., Довгань Н. Ю., Діхтяренко З. М., Ганчева В. І., Національно-патріотичне виховання здобувачів освіти засобами бойового хортингу під час воєнного стану. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* №1 (355). 2023. DOI [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1\(355\)-136-146](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1(355)-136-146)

8. Отравенко О. В. Формування української національної ідентичності учнівської та студентської молоді в системі національно-патріотичного виховання / О. В. Отравенко, З. М. Діхтяренко, В. І. Ганчева, Е. А. Єрмоменко // *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* № 1 (360), 2024. С. 142-152. DOI [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-1\(360\)-142-152](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2024-1(360)-142-152)

9. Fedorchenko, T., Boltivets, S., Dovgan, N., Dikhtiarenko, Z., Yeromenko, E., Kukushkin, K., Otravenko, O., Zavistovskyi, O., Khatko, A., Kolomoiets, H., Berezhna, T., Veselova, V., Steshyts, A., Khimich, V., Demchenko, N., Yeromenko, V., Grechana, L., Petrova, O., Kozlova, K., Ilnytskyi, I., Rebryna, A., Tsviha, A., Dehtyaryov, A. (2022). Ensuring Standards of Quality of Life in a Turbulent World. Monograph. Opole: The Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2022; pp. 623. ISBN 978-83-66567-48-1. Part 5. «Combat Horting as a means of physical education of a harmoniously developed, successful, a vitally active personality – pupils, students and cadets: results of research work» (pp. 498-597).

Петрова Оксана Олександрівна,

учитель групи продовженого дня

Приватного ліцею «Академія мудрості», м. Бучі (оф-лайн),

учитель фізичної культури Приватного ліцею «ДієСлово»,

м. Херсон (он-лайн);

випускниця групи ФКМЗ 22-1, ДПУ, м. Ірпінь, Україна;

Діхтяренко Зоя Михайлівна,

голова ГО «Об'єднання педагогів і науковців України»,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри

«Технологій оздоровлення та фізкультурно-спортивної реабілітації»,

Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ З УЧНЯМИ 5-6-Х КЛАСІВ – СПОРТСМЕНАМИ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

Вивчення навчальної дисципліни в будь-якому ЗВО починається з переліку понятійного апарату – професійні терміни та поняття. Адже, будь-яка галузь передбачає професійне спілкування спеціальною термінологією. Своєю особливістю мають спортивні терміни: абстрактний характер, володіння ними і